

нові шляхи для творчості та експериментів. Наприклад, штучний інтелект може аналізувати музичні дані, генерувати нові мелодії та гармонії, а також адаптувати музику до конкретних контекстів та аудиторій. Таким чином, поєднання мовленнєвого синтезу, штучного інтелекту та програмування відкриває нову еру в музичному мистецтві, де творчість та технології зливаються в єдине ціле, створюючи безмежні можливості для інновацій та експериментів.

Список використаної літератури

1. Cook, P. R. (2002). Real Sound Synthesis for Interactive Applications. A K Peters/CRC Press.
2. Taylor, P. (2009). Text-to-Speech Synthesis. Cambridge University Press.
3. Müller, M. (2015). Fundamentals of Music Processing: Audio, Analysis, Algorithms, Applications. Springer.
4. L. Liubarska, "Artificial intelligence as a means of developing creativity in future technology teachers," Artif. Intell., no. 3, pp. 58–64, 2024.
5. V. Kyslitsyn et al., "Applying the Python programming language and Arduino robotics kits in the process of training future teachers of computer science," ETR, vol. 2, pp. 162–167, 2024, doi: 10.17770/etr2024vol2.8026.
6. Rohotchenko, O., Zuziak, T., Chuyko, O., Kizim, S., Ospishcheva-Pavlyshyn, M. (2021). Virtual Reality in Training specialists of the industry of culture and art. Ad Alta-Journal of Interdisciplinary Research, 11(1), Special Issue XX, 131-135.

УДК 004.738:378:7

<https://doi.org/10.31652/978-617-UAWCS-2025.28>

С.Л. Нагірняк

аспірант

Київська державна академія декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені

Михайла Бойчука

м. Київ

e-mail: steffan.nagirniak@gmail.com

ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ АРХІВІВ У МИСТЕЦЬКИХ ОСВІТНІХ ХУДОЖНІХ ЗАКЛАДАХ

Анотація. *Це дослідження аналізує роль цифрових архівів у мистецькій освіті, визначає їхні можливості та переваги, а також виклики та обмеження.*

Ключові слова: *цифровий архів, електронний архів, мистецька освіта.*

Abstract. *This study analyzes the role of digital archives in art education, identifying their opportunities and benefits, as well as challenges and limitations.*

Keywords: *digital archive, electronic archive, art education.*

У сучасну епоху тотальної цифровізації інформаційно-комунікаційні технології стали невід'ємною частиною освіти, зокрема мистецької. Цифрові архіви як один із ключових ресурсів цифрової трансформації відіграють важливу роль у роботі навчальних закладів мистецького спрямування, адже завдяки ним студенти та викладачі мають безпрецедентний доступ до творів національної та світової культурної спадщини, можуть отримувати інтерактивний досвід, джерело натхнення, поєднувати теоретичні знання із практичною творчістю. Саме тому важливо дослідити способи використання цифрових архівів у освітніх закладах художнього профілю.

Метою статті є визначення поняття цифрових архівів, їх можливостей як ресурсу для мистецької художньої освіти; аналіз переваг, а також викликів та обмежень у роботі; перспективи розвитку використання цифрових архівів у мистецькій освіті.

Цифрові архіви - це систематизовані колекції цифрових матеріалів, які створені для збереження, організації, доступу та використання інформації в електронному форматі. Вони можуть включати в себе цифрові копії творів мистецтва, текстів, книг, рукописів, зображень, аудіо- та відеофайли, інтерактивні 3D-моделі тощо.

Цифрові архіви є важливим ресурсом для мистецької художньої освіти, адже вони забезпечують доступ широкої аудиторії до мистецьких колекцій і культурних об'єктів в різних куточках світу. Це допомагає розширити горизонти навчання та надає унікальної можливості вивчати мистецтво, яке фізично може бути недосяжним в силу тих чи інших причин.

Яскравим прикладом подібних ресурсів є трансформації музеїв у віртуальні онлайн колекції, масову появу яких прискорила пандемія COVID-19. Вони стали важливим напрямком розвитку культурної спадщини у сьогоденні та в майбутньому.

Світовим лідером, який об'єднує напрямок віртуалізації колекцій і окремих творів є онлайн-платформа Google Arts & Culture [3]. Ця онлайн-платформа надає доступ до високоякісних зображень та відео мистецьких творів і культурних артефактів з усього світу. Вона дозволяє користувачам здійснювати віртуальні тури музеями та галереями, досліджувати колекції та отримувати детальну інформацію про мистецькі твори, робити пошук творів за різноманітними параметрами: колекції зберігання, теми, автор твору, техніки або матеріали виконання, мистецькі напрямки, місця розташування, історичні події або історичні особи тощо.

Платформа також створила простір для експериментів на перехресті мистецтва та технологій, де кожен має можливість спробувати інтерактивні ігрові функції, такі як 3D-моделювання [1], створення музики, головоломок, кросвордів, розмальовок, та багато іншого [2], що може робити процес навчання більш захоплюючим.

Використання ресурсів цієї платформи дозволяє вивчати деталі картин, скульптур та інших творів у високій роздільній здатності, аналізувати техніку і стиль митців. За допомогою цього ресурсу викладачі можуть розробляти тематичні уроки, які охоплюють різні періоди та стилі в мистецтві, а також досліджувати вплив мистецтва на суспільство та культуру. А здобувачів освіти використання цієї платформи стимулює до самостійного вивчення та поглиблення знань з мистецтва, а також сприяє розвитку критичного мислення та візуальної надивленості і грамотності.

В Україні також існують цифрові архіви, і потрібно відмітити, що процес оцифрування творів мистецтва зараз набирає обертів у зв'язку з повномасштабним вторгненням російської федерації до України. Перед спеціалістами наразі стоїть задача створити цифрові копії предметів нашої культурної спадщини, адже це допомагає зберегти їх від фізичного пошкодження та втрати, забезпечуючи довготривале зберігання культурної спадщини, яке дозволить передати наступним поколінням багатий спадок розмаїтого і самобутнього українського мистецтва.

«В останні роки Україна робить впевнені кроки до цифровізації, не лише економіки і державних процесів, але й культури. На горизонті з'являється чимало культурних проєктів, так чи інакше пов'язаних з цифровими технологіями, крім того, музеї і галереї активно оцифровують свої колекції, розміщуючи їх у форматі каталогів на власних вебсайтах або переносячи артефакти до віртуальних галерей» [9].

Так, зокрема, «...проєкт «Музейний портал» створено для популяризації культури, науки та музейної справи. Портал надає інформацію та актуальні новини з музейного життя України та світу і доступ до бази даних з інформацією про музеї та експозиції» [7]. Користувачі мають унікальну можливість за допомогою технології віртуальних турів, які створюють ефект присутності, відвідувати різноманітні музеї України.

Ще одним аспектом роботи з цифровими архівами можна вважати створення безпосередньо навчальними закладами архівів робіт здобувачів освіти та викладачів художніх закладів. Зазвичай кращі роботи репрезентуються для загального ознайомлення на сайтах навчальних закладів. Це допомагає, так би мовити, тримати руку на пульсі сучасного

мистецького життя України, порівнювати рівень професійної підготовки, визначати тенденції, проблеми, напрямки, аналізувати вдалі рішення і помилки.

Завдяки інструментам пошуку та аналізу, цифрові архіви дозволяють легко знаходити потрібну інформацію та проводити детальні дослідження на основі архівних матеріалів, що дозволяє здобувачам вести наукову роботу. Цифрові платформи сприяють колаборації між викладачами, студентами та дослідниками з різних куточків світу, дозволяючи обмінюватися ідеями та ресурсами. Цифрові архіви можуть бути інтегровані в навчальні плани для створення більш гнучких та адаптивних програм навчання, що відповідають потребам та інтересам студентів. Викладачі можуть використовувати матеріали з цифрових архівів для ілюстрації теоретичних концепцій реальними прикладами, що покращує розуміння та засвоєння матеріалу. Цифрові архіви дійсно можуть стати неоціненним ресурсом для мистецької освіти, допомагаючи створити більш глибоке та інтерактивне навчання.

Також, завдяки цифровим архівам з'являється можливість створювати або відвідувати інтерактивні навчальні ресурси, такі, як, наприклад, віртуальні виставки, мультимедійні лекції, інтерактивні тури. Це підвищує рівень залученості та зацікавленості студентів і робить навчання більш цікавим та захоплюючим. Студенти можуть вивчати різні стилі, техніки та історичні періоди мистецтва, отримуючи доступ до матеріалів, які можуть бути відсутніми в їхніх локальних бібліотеках або музеях.

Використання цифрових архівів та поповнення їх актуальними сучасними творами допомагає зберігати культурну спадщину та забезпечувати її доступність для майбутніх поколінь. Це особливо важливо у випадках, коли оригінальні об'єкти чи твори можуть бути пошкоджені або втрачені, як от, наприклад, під час бойових дій або стихійних лих.

До того ж, існування цифрових архівів створює широкі можливості для міжнародної співпраці між навчальними закладами та для обміну знаннями та досвідом між дослідниками та студентами як на локальному, так і на глобальному рівнях.

Всі ці можливості роблять цифрові архіви незамінним інструментом для сучасної мистецької освіти, дозволяючи забезпечити доступ до багатьох культурних ресурсів та створюючи нові можливості для навчання і досліджень.

Попри те, що цифрові архіви мають багато переваг: доступність, можливість збереження цифрових копій об'єктів різного ступеню складності, інтерактивність, розширення знань - у них є певні виклики та обмеження: технічні проблеми, які можуть вимагати значних вузькоспеціалізованих знань та ресурсів для підтримки роботи архівів; забезпечення довгострокового доступу до цифрових матеріалів; інформаційне перенавантаження, яке ускладнює пошук і роботу з архівами; порушення авторських прав та врахування специфіки етичних аспектів для різних споживачів - все це потребує врахування для забезпечення ефективності та довгострокового користування цифровими архівами.

В той же час, потрібно відмітити, що цифрові архіви мають великі перспективи розвитку у мистецькій художній освіті. В умовах глобалізації та діджиталізації світу мистецька освіта неминуче має адаптуватися до сучасних вимог і потреб. Адже студенти зараз прагнуть експериментувати з новими технологіями та використовувати їх у своїх творчих проєктах. Підтримка креативності та міждисциплінарних зв'язків, що поєднують теоретичні, практичні та творчі компоненти дозволяють створювати інтерактивні та інноваційні методи навчання, що робить процес навчання більш привабливим та ефективним.

Цифрові архіви відкривають нові можливості для мистецької художньої освіти, забезпечуючи широкий доступ до культурної спадщини, інноваційних методів навчання, розвитку міждисциплінарних зв'язків, підтримки креативності та адаптації до глобалізації. Вони стають важливим інструментом у навчальному процесі, допомагаючи студентам і викладачам досягати нових висот у творчих пошуках.

Список використаних джерел:

1. Google Arts & Culture. 3D Pottery. URL: <https://artsandculture.google.com/experiment/3d-pottery/nwHg1D0riJ1ltA>
2. Google Arts & Culture. Play. URL: <https://artsandculture.google.com/play>